

Ministarstvo znanosti i obrazovanja
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa
Institut Latina & Graeca

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

DRŽAVNO NATJECANJE IZ LATINSKOG I GRČKOG JEZIKA

u kategoriji

GRČKI JEZIK

za

KLASIČNE GIMNAZIJE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod:

	20
--	----

II. Razumijevanje teksta:

	5
--	---

III. Gramatika i vokabular:

	15
--	----

IV. Civilizacija i povijest književnosti:

	10
--	----

Ukupni broj bodova:

	50
--	----

Članovi državnog povjerenstva:

1. _____
2. _____
3. _____

, 2. – 4. svibnja 2023.

I. PRIJEVOD

Prevedi tekst uz pomoć rječnika i komentara.

Homer, *Odiseja*, XI, 572 - 587

Odisej u podzemnom svijetu nakon Minosa nailazi na Oriona i slavne kažnjenike.

Τὸν δὲ μετ' ¹ Ὠρίωνα πελώριον εἰσενόησα
 θῆρας ὁμοῦ εἰλεῦντα κατ' ² ἀσφοδελὸν λειμῶνα,
 τοὺς αὐτὸς κατέπεφνεν ³ ἐν οἰοπόλοισιν ⁴ ὄρεσσι ⁵
 χερσὶν ἔχων ῥόπαλον παγχάλκεον, αἰὲν ἀαγές.
 Καὶ Τιτυὸν εἶδον, Γαίης ἐρικυδέος ⁶ υἱόν,
 κείμενον ἐν δαπέδῳ· ὁ δ' ⁷ ἐπ' ⁸ ἐννέα κεῖτο ⁹ πέλεθρα,
 γῦπε ¹⁰ δὲ μιν ¹¹ ἐκάτερθε παρημένω ¹² ἦπαρ ἔκειρον,
 δέρετρον ἔσω ¹³ δύνοντες ¹⁴, ὁ δ' ¹⁵ οὐκ ἀπαμύνετο ¹⁶ χερσὶ·
 Λητὼ γὰρ ἔλκησε ¹⁷, Διὸς κυδρὴν παράκοιτιν,
 Πυθῶδ' ¹⁸ ἐρχομένην διὰ καλλιχόρου Πανοπῆος ¹⁹.

Ovaj dio teksta ne trebaš prevoditi, nego ga pokušaj razumjeti i odgovoriti na postavljena pitanja u drugom dijelu testa.

Καὶ μὴν Τάνταλον εἰσεῖδον κρατέρ' ²⁰ ἄλγε' ²¹ ἔχοντα
 ἐστεῶτ' ²² ἐν λίμνῃ· ἡ δὲ προσέπλαζε γενεῖω
 στεῦτο ²³ δὲ διψάων ²⁴, πιέειν ²⁵ δ' οὐκ εἶχεν ²⁶ ἐλέσθαι ²⁷
 ὅσσάκι γὰρ κύψει ²⁸ ὁ γέρων πιέειν ²⁹ μενεαίνων,
 τοσσάχ' ³⁰ ὕδωρ ἀπολέσκει ³¹ ἀναβροχέν ³², ἀμφὶ δὲ ποσσὶ ³³
 γαῖα μέλαινα φάνεσκε, καταζήνασκε ³⁴ δὲ δαίμων.

KOMENTAR:

¹ μετ' = μετά

² κατ' = κατά

³ *vidi* καταπεφνέν

⁴ οἰοπόλοισιν = οἰοπόλοις

⁵ ὄρεσσι = ὄρεσι

⁶ ἐρικυδέος = ἐρικυδοῦς

⁷ δ' = δέ

⁸ ἐπ' = ἐπί

⁹ κεῖτο = ἔκειτο, *vidi* κείμεναι

¹⁰ nom. duala imenice γῦψ = dva jastreba

¹¹ μιν = αὐτόν

¹² nom. duala part. gl. πάρημαι *prevedi* sjedeći
proveži s γῦπε

¹³ *vidi* εἶσω

¹⁴ *vidi* δύω prodirati

¹⁵ δ' = δέ

¹⁶ ἀπαμύνετο = ἀπημύνετο

¹⁷ ἔλκησε = ἤλκησε

¹⁸ Πυθῶδ' = Πυθόδε

¹⁹ Πανοπεύς, ἔως, ὁ Panopej Πανοπῆος =
 Πανοπέως

²⁰ *vidi* καρτερός, κρατέρ' = κρατέρα

²¹ ἄλγε' = ἀλγῇ

²² ἐστεῶτ' = ἐστεῶτα = koji je stajao (part. perf.
 akt.)

²³ στεῦτο = 3. l. sg. imperf. = trsio se

²⁴ διψάων = διψῶν

²⁵ πιέειν = πιεῖν (inf. aorista akt. gl. πίνω)

²⁶ ἔχω μοί

²⁷ *vidi* αἰρέω

²⁸ κύψει = κύψει 3. l. sg. opt. aor. κύπτω = se
 sagne

²⁹ *vidi* ²⁵

³⁰ *vidi* τοσσάκι

³¹ ἀπολέσκει = ἀπολέσκετο *vidi* ἀπόλλυμι

³² *vidi* ἀναβρόξαι

³³ ποσσὶ = ποσὶ

³⁴ *vidi* καταζαίνω

maks. 20

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary-ruled notebook paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings present.

II. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih.

1. Tko je ugledao Tantara?

- A Leta
- B Odisej
- C Titije

	maks. 1
--	----------------

2. Gdje stoji Tantal?

- A u jezeru
- B u luci
- C u rijeci

	maks. 1
--	----------------

3. Što opisuju odabrani stihovi?

- A Tantalovu glad
- B Tantalov strah
- C Tantalovu žeđ

	maks. 1
--	----------------

4. U kojoj je dobi Tantal?

- A u mladosti
- B u srednjoj dobi
- C u starosti

	maks. 1
--	----------------

5. S čim je povezan pridjev *crn* u zadnjem stihu?

- A s božanstvom
- B s vodom
- C sa zemljom

	maks. 1
--	----------------

	maks. 5
--	----------------

III. GRAMATIKA I VOKABULAR

Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih.

1. Koji augment ima glagol εἰσενόησα?

- A nema ga
- B silabički
- C temporalni

	maks. 1
--	----------------

2. Kako glasi imenica θῆρας u istom padežu, ali suprotnom broju?

- A θῆρα
- B θηρί
- C θηρός

	maks. 1
--	----------------

3. Koja je ispravna analiza oblika εἰλεῦντα?

- A akuzativ singulara muškoga roda participa futura
- B akuzativ singulara muškog roda participa prezenta
- C akuzativ plurala srednjeg roda participa prezenta

	maks. 1
--	----------------

4. Kako glasi nominativ plurala imenice ὄρος, οὐς, τό?

- A ὄρει
- B ὄρη
- C ὄροι

	maks. 1
--	----------------

5. Što je oblik ἀαγές?

- A pridjev u akuzativu singulara srednjeg roda
- B pridjev u akuzativu singulara muškog roda
- C prilog

	maks. 1
--	----------------

6. Koliki je zbroj brojeva ἐννέα i ἕξ?

- A ἐννεακαίδεκα
- B ἑκκαίδεκα
- C πεντεκαίδεκα

	maks. 1
--	----------------

7. Koji je od navedenih oblika u futuru?

- A κεῖσο
- B κεῖσαι
- C κείσεται

	maks. 1
--	----------------

8. Što je oblik ἔκειρον?

- A aorist
- B imperativ
- C imperfekt

	maks. 1
--	---------

9. Kako glasi vokativ imenice Λητώ?

- A Λητοῖ
- B Λητοῦς
- C Λητώ

	maks. 1
--	---------

10. Koju pojavu prepoznajete u odsječku stiha κατ' ἀσφοδελὸν?

- A anastrofu
- B eliziju
- C sinkopu

	maks. 1
--	---------

11. Što je peta stopa u stihu κείμενον ἐν δαπέδῳ ὁ δ' ἐπ' ἐννέα κείμετο πέλεθρα?

- A daktil
- B jamb
- C spondej

	maks. 1
--	---------

12. Koja riječ **ne** potječe od imenice χεῖρ?

- A kiretaža
- B kiropraktika
- C kirurgija

	maks. 1
--	---------

13. Što je kamenac u jetri?

- A heparin
- B hepatolit
- C hepatonefrit

	maks. 1
--	---------

14. Koje ime **nije** grčkoga podrijetla?

- A Amalija
- B Anastazija
- C Melanija

	maks. 1
--	---------

15. U kojoj se riječi krije prijedlog κατά?

- A katana
- B katarza
- C katastrofa

	maks. 1
--	---------

	maks. 15
--	----------

IV. CIVILIZACIJA I POVIJEST KNJIŽEVNOSTI

Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih.

1. Kada je živio Homer?

- A u 12. st. pr. Kr.
- B u 10. st. pr. Kr.
- C u 8. st. pr. Kr.

	maks. 1
--	----------------

2. Kojim događajem završava *Ilijada*?

- A padom Troje
- B spaljivanjem Hektorovog tijela i nasipanjem groba
- C ukrcavanjem Odiseja i njegovih suboraca u lađe

	maks. 1
--	----------------

3. Koliko traje radnja *Ilijade*?

- A 51 dan
- B 12 mjeseci
- C 10 godina

	maks. 1
--	----------------

4. U kakvom su odnosu *Ilijada* i *Odiseja* prema broju pjevanja?

- A imaju jednak broj pjevanja
- B više pjevanja ima *Ilijada*
- C više pjevanja ima *Odiseja*

	maks. 1
--	----------------

5. Kako se naziva zazivanje muza ili bogova na početku epa?

- A inicijacija
- B invokacija
- C involucija

	maks. 1
--	----------------

6. Kako se zovu gorostasni ljudožderi iz *Odiseje*?

- A Feačani
- B Lestrigonci
- C Lotofazi

	maks. 1
--	----------------

7. Tko je slavna čarobnica?

- A Antiklija
- B Kalipsa
- C Kirka

	maks. 1
--	----------------

8. Koji par **ne** predstavlja oca i sina?

- A Laert i Odisej
- B Odisej i Astijanakt
- C Odisej i Telemah

	maks. 1
--	----------------

9. Zašto Tantal izdržava vječnu kaznu u podzemnom svijetu?

- A htio je zvesti Heru
- B nije htio umrijeti
- C priredio je vlastitoga sina kao obrok bogovima

	maks. 1
--	----------------

10. Na koju se boginju odnosi epitet *ružoprsta*?

- A na Afroditu
- B na Eos
- C na Heru

	maks. 1
--	----------------

	maks. 10
--	-----------------

RJEŠENJA:

I. PRIJEVOD (20 bodova)

Τὸν δὲ μετ'	Iza/poslije njega	1
Ὡρίωνα πελώριον εἰσενόησα	ugledao sam gorostasnog Oriona	1
θῆρας ὁμοῦ εἰλεῦντα	kako zajedno zgrće zvijeri	1
κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα,	po asfodelskoj poljani	1
τοὺς αὐτὸς κατέπεφνεν	njih / koje je sam usmrtio	1
ἐν οἰοπόλοισιν ὄρεσσι	na pustim planinama	1
χερσὶν ἔχων	u rukama držeći	1
ὅπαλον παγχάλκεον, αἰὲν ἀγές.	sasvim mjedenu, uvijek neslomljivu toljagu.	1
Καὶ Τιτυὸν εἶδον,	I opazio sam Titija	1
Γαίης ἐρικυδέος υἱόν,	sina slavne Geje	1
κείμενον ἐν δαπέδῳ	kako leži na tlu:	1
ὁ δ' ἐπ' ἐννέα κεῖτο πέλεθρα,	on je pak ležao na devet jutara	1
γῦπε δέ μιν ἐκάτερθε παρημένῳ	dva jastreba su mu sjedeći / stojeći s obje strane	1
ἦπαρ ἔκειρον,	kljuvala jetru	1
δέστρον ἔσω δύνοντες,	prodirući u utrobnu opnu	1
ὁ δ' οὐκ ἀπαμύνετο χερσὶ	a on se nije branio rukama:	1
Λητὼ γὰρ ἔλκησε,	jer je zlostavio Letu	1
Διὸς κυδρὴν παρὰκοῖτιν,	slavnu Zeusovu suprugu	1
Πυθῶδ' ἐρχομένην	kada je u Pitu išla	1
διὰ καλλιχόρου Πανοπῆος.	kroz Panopej s lijepim plesalištima.	1

II. RAZUMIJEVANJE TEKSTA (5 bodova)

1 – B; 2 – A; 3 – C; 4 – C; 5 – C

III. GRAMATIKA I VOKABULAR (15 bodova)

1 – B; 2 – A; 3 – B; 4 – B; 5 – A; 6 – C; 7 – C; 8 – C; 9 – A; 10 – B; 11 – A ; 12 – A; 13 – B; 14 – A; 15 – C

IV. CIVILIZACIJA I POVIJEST KNJIŽEVNOSTI (10 bodova)

1 – C; 2 – B; 3 – A; 4 – A; 5 – B; 6 – B; 7 – C; 8 – B; 9 – C; 10 – B